

KURJER BIAŁOSTOCKI

ORGAN ZIEM WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO

Wychodzi codziennie zrana oprócz dni poświęconych.

Numer pojedynczy 15 marek.

Prenumerata wynosi: miesięcznie 400 mk. Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują: Administracja od godz. 9 do 2 i od 5 do 7 oraz Polska hurtownia gazet p. Brzostowskiej przy kościele.

Redakcja i Administracja: ULICA LEONOWA Nr. 1.

Redaktor przyjmuje: od 11 do 1 i od 5 do 7 w.

Cena ogłoszeń: za wiersz nonparelowy przed tekstem 100 mk. w tekście 150 mk., za tekstem 50 mk. Nekrologja 50 mk. Drobne po 20 mk. za wyraz, dla poszukujących pracy 5 mk. Ogłoszenia zagraniczne o 100 procent drożej.

KINO "APOLO"

DZIŚ!

wybitny obraz amerykański

DZIŚ!

Tarzan-małpolud (Nowa misja Tarzana)

dramat w 6-ciu aktach ilustrujący dalsze oryginalne dzieje słynnego na cały świat Tarzana na malowniczym tle zapełnionych dzikimi zwierzętami dżungli i burzliwego morza wybrzeży afrykańskich.

Uwaga! Miejsca na widowni mogą być zajmowane tylko według wykupionych biletów, które należy zachować na czas trwania seansu.

KINO

"MODERN"

Najpotężniejsze dramatyczne arcydzieła wytwórni JERMOŁJEW PARYŻ.

Najwybitniejsi artyści teatrów artystycznego i Stanisławskiego w Moskwie

Rimski, Panow, Bakszejew, Lisienko i Karabanowa

ozarują swą znakomitą grą w 6 aktach dramacie życiowym

p. t.

Romans wielkiego księcia X...

Niezwykłe napięcie — niebywałe opracowanie szczegółów.

Seanse 5.30, 7, 8.30 wiecz.

Koronkowa gra artystów.

Kasa otwarta od 5-ej godz.

Trochę wdzięczności i ostrożności.

Wszyscy widzimy w jakim stanie powracają z Rosji nasi uchodźcy. Kilkuletni pobyt ich w tym piekle, a zwłaszcza ostatni ich etap, paromiesięczna podróż do kraju ze wszystkimi szyskanami, i obdarciem przed granicą w niektórych wypadkach z ostatniej kapoty, zmusza tych prześladowanych, z progu swej ojczyzny, wśród jesiennych śróć i zimna, stanąć o głodzie w lachmanach.

W taki nieszczęśliwy stan, popadają przeważnie ludzie inteligentni, w podeszłym wieku, którzy zajmowali w hierarchji państwowej i społecznej czołowe stanowiska, i których chociaż burza wojenna, lub potrzeba zdobycia chleba, którego za carskich czasów nie mogli otrzymać w swym kraju, sagnała w obecną krainę siódmego nieba, pod apostołskimi rządami Trockiego, jednakowoż nigdy nie przestali być Polakami i marzyć o powrocie na łono swej ojczyzny.

Tacy właśnie, których sam tam spotykałem, po igrzyskach syberyjskich, po stepach kałmyckich i kaukaskich, rozpowszechniali pomiędzy biedniejszą bracią, język polski, arzewili kulturę naszą, uczyli kochać swój kraj, daleki, wymarzony, a biedniejszym konił bóle i dolegliwości. Tacy to właśnie jako najlepiej uporządkują burzliwą, popadali w największą nielaskę nowych zarządców szerekiej „matuszki rasiei”, i dla tego przeciwko nim największy terror stosują.

Jak też przyjmuje ich ta wyniszczonej wymarzonej ojczyzna, o becnie w łna, chociaż jeszcze nie—szczęśliwa? Jaka ich wdzięczność spotyka za ich długole-

tnią opiekę nad swymi braćmi tam na obczyźnie? Czy tu, choć doraźnie, ukoiamy ich cierpienia? Czy nie jest obowiązkiem naszym nad tem pomyśleć?

Druga kategoria uchodźców, którzy powracają obecnie, są to ludzie którzy wyjechali do Rosji przeważnie dla kariery. Ci nie wspólnego z ojczyzną nie mieli i nie mają. Przypomnieli sobie o kraju dopiero wtenczas, jak im w Rosji zaczęło być trochę przyciasno, lecz ponieważ tam w zupełności przystosowywali się do nowych rządów, a nawet chętnie dawali mu swą współpracę, licząc i tam na karierę, więc figurowali na listach jako „sorewnulusczyje simpatiki”. Ci powracają w alegantkich szejtach i futrach, zwłaszcza kobiety,

którem nawet biżuterie pozwalają przewozić.

Dziwna rzecz, że tym reemigrantom drugiej kategorii, do których zdawałoby się potrzeba zastosować pewne środki ostrożności, najłatwiej przychodzi o trzymanie posady, i wogóle instalowanie się w kraju, który dawniej tak lakonicznie opuścili.

Jeszcze jest trzecia kategoria; to ci, którzy zwykli mówić „nasi zawsze górą”. A na zapytanie, którzy to są ci nasi? odpowiadają „Ci którym, się lepiej powodzi”. Tym było tam wcale dobrze, i powracają zupełnie niezłe wyposażeni. Więc o tych ostatnich niepotrzebuje nas głowa boleć, gdyż im i tu jest najlepiej.

Roman Wolski.

Białystok a Targi Północne.

II.

Dowiedzieliśmy zatem, że Białystok jest znakomitą miejscem dla zorganizowania targów, oraz że wszyscy mieszkańcy są zainteresowani materialnie w ich rozwoju. Nietylko jednak względem na zyski winien pobudzić mieszkańców naszego miasta do udziału w zorganizowaniu targów. U obywateli każdego miasta, lub okolicy tkwi zawsze choć w zarodku patriotyzm miejscowy, miłość dla miejsca, gdzie się urodzili, wychowali, lub jakiś czas mieszkali.

Właśnie temu patriotyzmowi zawdzięczają miasta Anglii i Niemiec swój wspaniały rozwój gospodarczy i upiększenia, jemu też zawdzięcza Lwów swe wielokrotne ocalenie od nieprzyjaciół, ostatnio zaś targi. Zadaniem prasy jest ten patriotyzm

rozbudzić. Na podłożu tych trzech wyżej wymienionych czynników możemy już przystąpić do przedstawienia planu, finansowania targów. Plan ten przedstawiam sobie w ogólnych zarysach w sposób następujący.

Korzystając z materialnego zainteresowania szerokich mas, spopularyzowawszy należyte idee targów, należy stworzyć Towarzystwo Akcyjne Targów Północnych. Towarzystwo wypuściłoby akcje po 5 tysięcy marek sztuka wypuszczenie akcji wartości niższej od jednego dolara uważam za niewskazane, z których połowę wykupiłyby większe przedsiębiorstwa i banki, połowę zaś drobni kupcy, rzemieślnicy i funkcjonariusze.

Przypuszczam, że w ten sposób udałoby się stworzyć kapitał zakładowy w sumie 20—25 milionów marek. Suma ta tylko napozór wydaje się wielką; 10 do 15 milionów pokryje 2—3 tysiące akcjonariuszów biorąc tyl-

ko po jednej akcji, pokrycie zaś 10 milionów dla banków i wielkich przedsiębiorstw nie przedstawia trudności.

Pozatem część kapitału akcyjnego pokryją firmy i osoby niemiejskowe, gdyż posiadaczom akcji Towarzystwo zapewni pewne przywileje przy korzystaniu z placu wystawowego. Zresztą te przywileje zachęca wszystkich przemysłowców i handlowców do kupowania akcji. Pozostają nam teraz do rozstrzygnięcia jeszcze dwie kwestje, sprawa placu, na którym mają być urządzone targi i udziału miasta w przedsiębiorstwie.

W zasadzie przedstawiciele Magistratu i Spółki „Targi Północne” uznali park 3 maja za odpowiedni na urządzenie targów a Rada Miejska przyjęła projekt oddania tego parku na targi przychylnie. Wydaje mi się jednak, że park ten jest zbyt zarośnięty i tylko w ostateczności nadawał by się na plac wystawowy. Lepszym byłby plac pusty. Taki plac można uzyskać dopiero po wykupieniu Dojłid na rzecz miasta. A ponieważ według opinji pochodzącej z Gł. Urzędu Ziemińskiego Dojłidy mogą być wykupione najprędzej za 4 miesiące, a licząc się ze sprawnością naszej biurokracji cyfrę tę można podwoić, przeto targów na terenach Dojłidzkich w roku 1922 nie będzie można urządzić. Pozostaje zatem myśl urządzenia ich na terenach parku 3 maja. Być może, iż należałoby wystawić budynki, pawilony prowizoryczne, aby można je było przenieść w roku następnym na nowy plac. W ten sposób i koszt urządzenia targów w pierwszym roku byłby mniejszy. Miasto, oddając plac na rzecz targów nie otrzymaloby zań pieniędzy, lecz weszłoby do towarzystwa jako akcjonariusz z odpowiednią ilością akcji. W ten

sposób miasto nie wkładając gotówki zyskiwaloby podwójnie: na podniesieniu ruchu handlowego i wzroście dobrobytu obywateli z jednej strony i na bezpośrednim wzroście dochodów miejskich przez pobieranie dywidendy z drugiej strony. Tylko od naszych umiejętności organizacyjnych zależy należyte zorganizowanie targów i co zatem idzie dobrobyt miasta naszego i jego obywateli.

St. R.

Spisek Ukraińców z Habsburgami.

O tem, że we Lwowie był do najdrobniejszych szczegółów przygotowany spisek przezodiam Ukraińców, związanych serdecznymi stosunkami z dynastją Habsburgów i metropolią Szeptyckim, świadczy szereg faktów, wykrytych przy śledztwie, prowadzonym po zamachu Fedaka na Naczelnika Państwa i wojewodę Grabowskiego. Spisek ten był przygotowany do przeprowadzenia zbrojnego powstania Ukraińców, celem oderwania wschodniej Małopolski od Rzeczypospolitej polskiej, a obmyślony przez Karola Habsburga, Wasyla Wyszywanego, metropolitę Szeptyckiego i Petruszewicza. Świadczą o tem najwymowniej zeznania aresztowanych i znalezione dokumenty.

Gorączkową akcyę, będącą w związku z działalnością Ukraińców rozwinęli emigranci niemieccy i rosyjscy monarchiści w całej Europie. Strzał, oddany przez Fedaka pod ratuszem lwowskim, był jednym momentem tej akcji monarchistycznej, jaką rozwinęły organa Hohenzollernów i Habsburgów, a jaką Rosja sowiecka prowadzi od

... pewnego czasu z centrum berlińskim... Habsburgów... Wasyl Wyszywany...

Przezorny metropolita Szeptycki, przygotowywawszy porozumienie z Habsburgami, wyjechał do Ameryki...

Jak świadczą dokumenta i znalezione numery „Roli”, istnieje we Lwowie tajny „galicyjsko-ukraiński urząd”...

ki, każda płatka stanowi jedno... Malopolska była podzielona na okręgi...

W rękach policji znajdują się dokumenta, odnoszące się do całej akcji. Okazuje się z nich, że oprócz komisji wojskowej...

„Wpered” publikuje w doślownem brzmieniu tekst sprawozdania o ukraińskich tajnych kursach uniwersyteckich...

Jest rzeczą zastanawiającą, jaką drogą dostały się tajne raporty policji lwowskiej w posiadanie „Wperedu”.

FELJETON. Morze Białe.

Przedruk zarzeczony.

Dzięki stanom naszego stalego korespondenta warszawskiego zymaliśmy artykuł wstępny drukującego się obecnie w wydawnictwie Ligi Żegluga Polski w Warszawie „Polskie morze”...

Podane powyżej słowo wstępne w jasny i szczerzy sposób motywuje i wyjaśnia tę sprawę, która nie może być obcą i naszym czytelnikom.

REDAKCJA.

Jest coś magicznego w słowach tych dla nas, ludzi kontynentu. Na wspomnienie Baltyku polskiego nadłwa do serca gorąca fala krwi...

Oto, na lekko zmarszczonej tafli wód niezmiernych iłenia się, skaczą i łania prętnie dojrzalego, sierpniowego słonca.

W oddali kołyszą się mgły lub znaczą bieg swój węgą ciemną dymu parowiec. Brzegi ubrane w biel piasku, wydmy w kształcie tylko naprężone do skoku skały i stromo spadają...

Morze śpi w słońcu, a budzi się dopiero pod wieczór. Gdzieś, za krawędź niewidzialną wód, stacza się ogromna, oznista kula i wraz od niej idą po fall ściemnionej grzebień z koroną białą...

Pieśń morza jest echem duszy, co goni po świecie i szczęścia szuka, aż oczy utkwili w dal bezkresną i w własne zasłucha się wolań...

Morze umie być groźne i potężne. Umie burzyć i topić, pieni się i rzucać, siac łęk i przerażenie. Otrzymał zwąły chmur, siedzące uwey, rozpięająca się zaciekłe wichura...

Groza rozpiętanych żywiołów przykna mocą swą serca zdrętwiałe.

Morze, tajemnicza, nieznana, odwieczna potęga przemawia do miękkiej, rozmarzonej i tęsnej duszy polskiej jak bóg moczarny do słabego służy.

Czy tylko tak winien Baltyk, morze polskie, przemawiać do Polaka, tylko do zmysłów wyobraźni, uczucia? Jak skarb do niewolnika, który przygląda mu się przez kraty i marzy bezsilnie o jego zdobyciu...

Swą mocą zascynującą morze działać będzie tylko na ludzi przeczulonych, do czynu niezdolnych. Nie istnieje przecież

... pose obrabem twórczości i... silnego... Władcy... przyszłość... Berlinie...

Nie inaczej niż z tych trzech punktów widzenia należy i nam rozpatrywać wartość morza polskiego. Baltyk nie traci przez to nic z swego piękna i uroku...

Jeżeli mówimy o samowystarczalności jako o ideale silnego i zdrowego państwa nie zgodził bynajmniej o wytworzenie w kraju takiej ilości rozmaitych produktów...

C. d. n.

Los profesorów i studentów na Ukrainie.

Ze źródeł ukraińskich donoszą następujące szczegóły ze smutnej doli profesorów i studentów na Ukrainie...

Deputat nauczycielski wynosi 2/3 deputatu profesorskiego. Profesorowie i studenci obowiązani byli pod groźną aresztu, pracować w „ogrodach komunalnych”...

Profesorowie i studenci obowiązani byli pod groźną aresztu, pracować w „ogrodach komunalnych”, przyczem profesorowie 4 godziny i studenci 6 godzin dziennie...

W tym celu uchwalone zostały miliardowe kredyty na tajne organizacje w miastach i wioskach całej Polski.

Przy parcelacji majątków państwowych, prowadzonej w roku bieżącym przez Białostocki Okręgowy Urząd Ziemiński...

W tym celu uchwalone zostały miliardowe kredyty na tajne organizacje w miastach i wioskach całej Polski.

W tym celu uchwalone zostały miliardowe kredyty na tajne organizacje w miastach i wioskach całej Polski.

W tym celu uchwalone zostały miliardowe kredyty na tajne organizacje w miastach i wioskach całej Polski.

... Komitet finansów... zjazd finansistów i bankowców... w celu naradzenia się nad punktem wyjścia z krytycznej sytuacji finansowej...

Jak donoszą dzienniki sowieckie, na posiedzeniu wszech. centr. kom. wyk. w czasie debaty o wyasygnowaniu kredytów dla utrzymania misji dyplomatycznych...

Zjazd sjonistów w Moskwie.

W pierwszych dniach sierpnia odbył się wszechświatowy tajny zjazd sjonistów w Moskwie, na który przybyli przedstawiciele zrzeszeń sjonistycznych...

1) Dalsze podtrzymanie wszelkimi środkami spadku waluty polskiej.

2) Wytworzenie anarchii przez zdeorganizowanie wojsk polskich.

3) Obsadzenie wszystkich strategicznych punktów na kolejach jak: depot, telegrafy warsztaty i urzędy przez swoich ludzi.

4) Robienie specjalnych udogodnień uchodźcom z Wileńszczyzny, Grodzieńszczyzny, Suwalszczyzny i ziem, położonych na kresach wogóle...

5) Planowe kierowanie całych mas żydowstwa do Polski głównie przez Równy, jak też Baranowicz w celach agitacji i podtrzymania mającej wybuchnąć rewolucji.

W tym celu uchwalone zostały miliardowe kredyty na tajne organizacje w miastach i wioskach całej Polski.

Ośrodki z majątków państwowych.

Przy parcelacji majątków państwowych, prowadzonej w roku bieżącym przez Białostocki Okręgowy Urząd Ziemiński, ze względu na stan istniejących budynków gospodarczych i w celu stworzenia wzorowych gospodarstw...

TELEGRAMY.

Odpowiedź polska na zarzuty sowieckie.

WARSZAWA, 31.10. (tel. wł.) Jak wiadomo przedstawicielstwo sowieckie w Warszawie zwróciło się w sobotę do rządu polskiego z oświadczeniem...

Deklaracja rządu sowieckich.

WARSZAWA, 31.10. (tel. wł.) Z Moskwy donoszą: Rząd sowiecki ogłosił deklarację, w której oświadczył, że g-tów jest uznać długi przedwojenne Rosji...

Giełda.

WARSZAWA, 31.10. (tel. wł.) Na dzisiejszej giełdzie urzędowej notowane dalszy spadek walut i dewiz.

Table with 2 columns: Currency, Value. Includes Dolar, Funt, Franki szter., Marki niem., Marki niem. 17 1/2.

Na giełdzie nieurzędowej notowane były następujące:

Table with 2 columns: Currency, Value. Includes Dolar, Funt, Franki szter., Franki fr., Marki niem.

O przyspieszeniu prac sejmowych.

WARSZAWA, 31.10. (tel. wł.) Prezydent ministrów Ponikowski zwrócił się z listem do marszałka sejmu Frąpczyńskiego, którym skierował uwagę, że dotychczas sejm zwleka z rozpatrzeniem projektu naprawy finansów...

W odpowiedzi na protest niemiecki.

WARSZAWA, 31.10. (tel. wł.) Z Paryża donoszą: Rada ambasadorów wręczyła polskowi niemieckiemu w Paryżu p. Hayczowi oświadczenie, że państwa sprzymierzone przyjmują do wiadomości komunikat rządu niemieckiego...

